

Minstens even waardeloos zijn de buitige, vochtige weilanden met veel gressen en poelen. Het microreliëf van deze weiden wordt gekenmerkt door de afwisseling tussen droge rugges en vochtige laagten. In de vochtige laagten – vooral dan waar de zode door het vee is stuk getrapt tot buiten en slen – staan her en der zoutvedragende vegetaties met o.a. *Zilte schijpspurrie*, *Zeeaster*, *Aardbeekloof* en *Stomp kweldegers*. De fraaite en meest uitgesproken zoutminnende vegetaties worden aangetroffen in het deelgebied naast het laagpad van het Leopoldikanearr; hier gedijen pioniervegetaties met benevens de bovenvermelde soorten ook *Zekraal*, *Fraai duizendguldengkruid*, *Sterlijke vetmuis*, *Zeebies* en

Zoutverdragende vegetatie met Zeester en Zeekraal

Bij een eerste aanblik springen vooral de uitgestrekte **netvel-**
den in het oog. Ze scheiden de centraal gelegen klassen van
de weiden. Deze *Riet-moerassen* zijn niet alleen een paradijs
plaats voor heel wat vogels (zie verder). Ze bieden tevens een groot-
Poeluit.

SCHILDESPALET AAN GRASLANDEN

NATUURRESERVAAT
DE KLEIPUTTEN VAN HEIST

MEER INLICHTINGEN

Zilte rus. De **drogere bulten** zijn begroeid door Kamgras-weide-vegetaties met o.a. *Kamgras*, *Veldgerst*, *Madeliefje* en *Knolboterbloem*.

In de ruigere, grazige begroeiing langs **kanaal- en oude spoorwegbermen** staat tussen *Peen*, *Rode klaver*, *Duizendblad*, *Glanshaver* en *Kropaar* geregeld *Bijenorchis*. Op plekken waar de grond verstoord - lees opgehoofd - werd voor de aanleg van ondergrondse gas- en waterleidingen, ontwikkelde zich spontaan kalkminnend *Duindoornstruweel*. Op de grens tussen het natuurreservaat en de aanpalende kampeerterrainen legde AMINAL-Natuur in 2000 een aarden talud aan met een beplanting van inheemse **struweel** (met o.a. *Sleedoorn*, *Eenstijlige meidoorn*, *Zwarte els* en *Gewone es*).

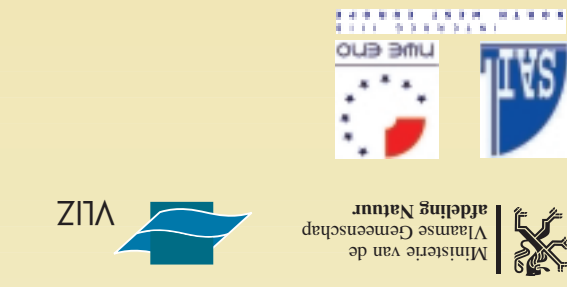
Kamgras

Rupsen St. Jacobsvlinder

Duinsterretje

Duindoorn

De centrale plas en omliggende rietvelden zijn goed te observeren vanuit de permanente toegankelijke vogelkijkhut, bereikbaar vanaf de Moerstraat.

- PLUK OF BESCHADIG GEEN PLANTEN
- VERSTOOR GEEN DIEREN
- BLUF OP DE PADEN
- MAAK GEEN VUUR
- LAAT GEEN AFVAL ACHTER
- HONDEN AAN DE LEIBAND
- RESPECTEER DE STILTE
- GEMOTORISEERD VERKEER IS NIET TOEGELATEN

den aan de gedragsregels:

Het statuut Vlaams natuurreservaat houdt in dat het o.a. verboden is de rust te verstoren, spelen of sporten te beoefenen, dieren te vangen of te doden (inclusief vissen) of nesten te vernietigen. Het natuurreservaat wordt door A/MINAL, afdeling Natuur beheerd overeenkomstig de Vlaamse en Europese wetgeving op het natuurbehoud. De belangrijkste toegangsdoelpunten en zijn aangegeven bij de ingangen tot het reservaat. De planten- en dierenwereld in het natuurreservaat is heel erg kwetsbaar. Om deze waarden te beschermen, vragen we de bezoekers zich te houden aan de volgende regels:

VOORSCHRIFTEN

Habitatrichtlijn.

in 1982 voor de bouw van de zeehuis werd verleigd, verdeelt thans 'De Kleiputten van Heist' in twee. Het deel gelegen tussen Natuur van het Vlaams Gewest en de Heistbaan (22 ha) werd tussen 1996 en 2002 systeematisch aangekocht door de AMinAAL-afdeling Leopolidkanaal en de spoorweg (14 ha) is eigendom van het Vlaams Gewest. Het gedeelte tussen de AMinAAL-afdeling Natuur, 'De Kleiputten van Heist' zijn door het gewestplan bestemd als 'Natuurgebied' en 'Buffergebied' en hebben grotendeels het statuut van Vlaams natuurreservaat. Bovendien zijn 'De Kleiputten van Heist' door de Vlaamse regering voorgedragen als kandidaat-speciale beschermingszone in uitvoering van de Europese

DUIN- EN ANDERE NATUURGEBIEDEN TUSSEN BLANKENBERGE EN BRESKENS

1	Fonteinjes	10	Blinkkaartbos
2	Baai van Heist	11	Binnendünen van
3	Sashul		de oud Hazegraspolder
4	Vuurtoerenweiden	12	Zwimmoesjes
5	Kleiputten van Heist	13	Zwin
6	Palingpotweiden	14	Divegat
7	Willemspark	15	Reygaertsvisiet (De Vrede)
8	Park 58	16	Verdronken zwarte
9	Golfterrein		polder
	(Brabantse Panne)		

SITUERING

Het gebied wordt doorsneden door de IJsselhavarij, die in de 17de eeuw werd uitgegraven en sinds het midden van de 19de eeuw het water van de Zwijnpolder afvoert naar het Leopoldekanaal. De spoorwegverbinding Heist-Brugge, die

hebben hun naam niet gestolen. Jansen (jaren 1950-70) gaf een vorm aan microscopische polidruwiden. Het ontstond echter reeds in de afwijking van turf en klei. Van dit leven door de uitbouw van de zeeburchten van Zeebrugge helaas slechts resten over: de vlakte van 'Ter Doest' rond Lissewege, de 'Dunzeelse polder' tussen het Boudewijnkanaal en de opgehoogde terreinen van het havengebied, 'De Vuurtorenweiden', de 'Lage weiden van Ramskapelle' en 'De Kleipolder van Heist'. Plaatselijk komt brak grondwater uit de on-derliggende turfpakketten, wat leidt tot de ontwikkeling van een zeldzame zoutminnende plantengroei.

Welkom IN HET NATUURRESERVAAT DE KLEIPUTTEN VAN HEIST

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap
afdeling Natuur

Natuurreservaat de Kleiputten van Heist

Aantrekkingspool voor Vogels

De reliëfrijke, vochtige weiden vormen het uitgelezen broed-biotop van heel wat kustvogels (zoals *Bergeend*, *Kluut*, *Tureluur* en *Scholekster*) en weidevogels (zoals *Kievit*, *Grutto* en *Slobeend*). Op een in 2000 tot reliëfrijk weiland omgegraven voormalige akker, vestigde zich in 2002 een broedkolonie *Kokmeeuw*. Langs de waterlopen en in de uitgestrekte rietmoerassen en moerasruigten broeden dan weer heel wat karakteristieke watervogels als *Dodaars*, *Waterral*, *Waterhoen*, *Meerkoet*, *Grauwe gans*, *Wilde eend*, *Krakeend*, *Wintertaling*, *Zomertaling* en *Kuifeend*. De *Bruine kiekendief*, een sierlijke roofvogel die houdt van rietlanden, vindt hier zijn gading in het gezelschap van een hele schare aan zangvogels (*Rietgors*, *Baardmannetje*, *Kleine karekiet*, *Rietzanger*, *Snor*, *Blauwborst*). Bij deze laatste horen zo nu en dan de zich noordwaarts uitbreidende zuidelijke soorten *Cetti's zanger* en *Graszanger*, en de super-zeldzaam geworden *Paap*. In struwelen is het uitkijken voor o.a. *Fitis*, *Sprinkhaanzanger* en *Roodborsttapuit*.

Blauwborst

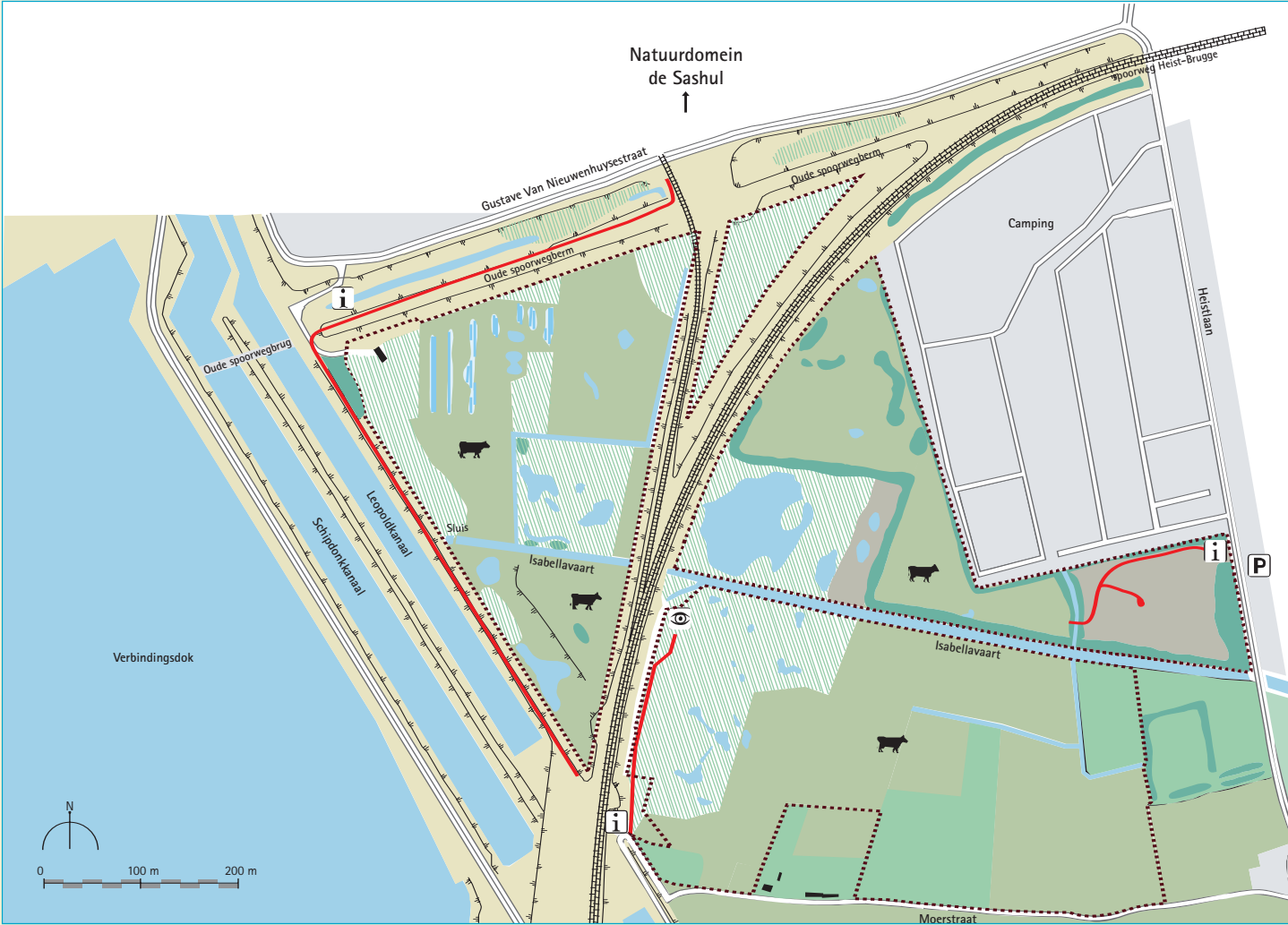
Bruine kiekendief

Kluut

Maar niet alleen broedvogels komen in 'De Kleiputten van Heist' aan hun trekken. Gedurende de zomer en de voor- en najaartrekperiodes pleisteren langs de natte greppels en poelen heel wat kleine en grotere steltlopers zoals *Groenpootruiter*, *Zwarte ruiter*, *Bosruiter*, *Witgat*, *Oeverloper*, *Kleine zilverreiger* en *Lepelaar*. En wanneer het water op zijn laagste peil staat, komen steltlopers maar al te graag hun kostje bijeenzoeken in het voedselrijke slib van de centraal gelegen, grote plassen. De waterstand hier is immers afhankelijk van het getij: wanneer het polderwater uit de Isabellavaart bij laag tij geloosd wordt in het Leopoldkanaal, kan de slibbodem van de kleiputten komen droog te staan, terwijl - wanneer het water in de Isabellavaart bij hoog tij wordt opgestuwd - de plassen blank staan. Tijdens het winterhalfjaar worden de plassen vooral door grote aantallen *Wintertaling*, *Wilde eend* en *Slobeend* opgezocht.

De weiden bieden een prima foerageergelegenheid aan overwinterende troepen *Kemphanen*, *Wulpen* en *Goudplevieren*. Ook de *Watersnip* vindt dan haar gading in de vochtige weiden en langs de rietmoerassen. De honderden permanent aanwezige *Grauwe ganzen* krijgen op het einde van de winter in deze weiden nu ook het gezelschap van vrij grote troepen *Kolgans*, afkomstig uit het hoge noorden. De grote concentraties vogels (en tijdens de zomer: vooral hun jongen) trekken het hele jaar door ook geregeld roofvogels aan: *Bruine kiekendief*, *Blauwe kiekendief*, *Buizerd*, *Slechtvalk*, *Boomvalk*, *Torenvalk* en *Sperwer*. Dat er regelmatig pendelverkeer optreedt van vogels tussen enerzijds 'De Kleiputten van Heist' en anderzijds de in vogelvlucht dichtbijgelegen 'Baai van Heist', 'Sashul' en 'Vuurtorenweiden', 'Dudzeelse polder' en 'Vlakte van Ter Doest' hoeft niet te verwonderen.

LEGENDE

Wandelpad	Spoorweg	Ingang/informatie	water	tijdelijke plas
Hoofdweg	Taluds	Parkeergelegenheid	struweel/bos	rietmoeras
Weg		Observatiehut	ruig grasland	grasland met plassen
Grens reservaat / domein			bebouwd gebied	dijkbegroeiing
			droog grasland	

Wintertaling

Ook Vleermuizen, Kikkers, Padden, en Salamanders van de Partij

Mysterieuze verschijningen zijn de bij valavond boven de Kleiputten jagende *Watervleermuis* en *Snorvleermuis*. In de weiden zorgen *Hazen* voor spektakel op het einde van de winter en in de prille lente, wanneer ze zich volledig laten gaan in hun liefdesspel.

De meest opvallende amfibiesoort van 'De Kleiputten van Heist' is de *Groene kikker*. Deze meesterlijke kwaker vindt in de permanent waterhoudende plassen, poelen en sloten zijn optimaal biotoop. Heel wat stiller aan doen het zijn verwanten, de *Gewone pad*, de *Bruine kikker* en de *Kleine watersalamander*.

Groene kikker

BEHEER

Het beheer van 'De Kleiputten van Heist' is erop gericht het landschap van microreliëfrijke, vochtige weilanden te vrijwaren en te versterken. Zo krijgt dit waardevolle biotoop, dat elders in de polderstreek al te vaak moet plaats ruimen voor steriele akkers of industrieterreinen, hier absolute voorrang. Meer nog, door natuurtechnische milieubouw werden een paar akkers in dit gebied omgezet in reliëfrijke weiden. Ook worden de graslanden in het reservaat onderworpen aan seizoenbegrazing door runderen en paarden. Om door verschrapping nog soortenrijkere graslandtypes te bekomen, wordt elke vorm van bemesting - ook onrechtstreeks door bijvoeding van het vee - gemedend. Deze botanische rijkdom is ook voor de vogels belangrijk: de jonge nestverlaters zijn doorgaans insectenetters en vinden in de bloemenrijke graslanden een gedekte tafel. Bovendien is een goede waterkwaliteit in voldoende hoeveelheid een must voor amfibieën. Té lage waterstanden en overbemesting dragen overal elders immers bij tot het steeds schaarser worden van de *Groene kikker* en zijn kompanen. Rietlanden die de neiging vertonen te verruigen (met o.a. *Harig Wilgenroosje* en *Duinriet*) worden nieuw leven ingeblazen door wintermaai beurten. Hooilandjes worden daarentegen tijdens de nazomer gemaaid.